

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 18.1.2011
KOM(2011) 12 lõplik

**EUROOPA KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE
KOMITEELE**

Euroopa mõõtme arendamine spordis

SEK(2011) 68 lõplik
SEK(2011) 67 lõplik
SEK(2011) 66 lõplik

EUROOPA KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Euroopa mõõtmise arendamine spordis

1. SISSEJUHATUS

Spordialane dialoog ja koostöö Euroopa tasandil on hoogsalt edenenud tänu valgele raamatule spordi kohta (2007)¹. Peaaegu kõik raamatu juurde kuuluva tegevuskava „Pierre de Coubertin” meetmed on kas ellu viidud või viimisel. Valges raamatus kirjeldatakse spordi eripära ning Euroopa Liidu õiguse kohaldamist spordisektori suhtes siseturu ja konkurentsi valdkonnas. Spordialase valge raamatu elluviimisel on komisjon saanud kasulikke andmeid tulevikus käsitlemist vajavate küsimuste kohta. Käesolev teatis ei asenda valget raamatut, kuid see põhineb nimetatud dokumendil.

Valge raamat jääb Euroopa Liidu tasandi ettevõtmiste aluseks mitmes valdkonnas. Sellised valdkonnad on näiteks vabatahtliku tegevuse arendamine spordi vallas, alaealiste kaitse ja keskkonnakaitse. Valge raamatu põhjal on alustatud struktureeritud dialoogi spordivaldkonna sidusrühmadega, sealhulgas iga-aastase ELi spordifoorumi raames, ning selle alusel on spordiüritusi kaasatud asjaomastesse ELi fondidesse, tegevuskavadesse ja algatustesse. Asjaolu, et selles teatises teatavaid teemasid ei käsitleta, ei tähenda, et need oleksid välja langenud komisjoni esmatähtsate temade hulgast, pigem tuleks valget raamatut pidada piisavaks aluseks selliste küsimuste lahendamisel eelseisvatel aastatel.

Valgest raamatust selgub, et mitu spordialast küsimust on hõlmatud Euroopa Liidu toimimise lepingu eri sätetega. Lissaboni lepinguga antakse Euroopa Liidule spordi toetamise, koordineerimise ja täiendamise pädevus, et arendada Euroopa mõõdet spordis (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 165).

Kuna kolmest põhiosast (spordi koht ühiskonnas, spordi majanduslik tahk ja spordialane organiseerimistegevus) koosneva ja ELi toimimise lepingu spordialaseid sätteid kajastava valge raamatu ülesehitus on osutunud otstarbekaks, nagu leiavad spordi sidusrühmad, ning et valge raamat on muutunud laialdast heakskiitu pälvinud abivahendiks ELi tasandi toimingute ja arutelude puhul, on ka selles teatises järgitud sama ülesehitust. Iga peatüki lõpus on komisjonile ja liikmesriikidele (vastavalt nende pädevusele) suunatud näitlik temade loetelu, mida on võimalik täiendada.

1.1. Üleeuroopaline avalik arutelu

Käesoleva teatise koostamise käigus on komisjon pidanud nõu paljude sidusrühmadega, et teha kindlaks, millised on peamised teemad ELi tasandil, ning nõupidamisi on toimunud ka liikmesriikidega ja tähtsamate spordi sidusrühmadega (ELi spordifoorum, kahepoolsed nõupidamised); on toimunud veebikaudne nõupidamine ja arutelu sõltumatute asjatundjate

---

¹ KOM(2007) 391, 11.7.2007.

rühmaga². Arvesse on võetud ka uurimust „Lissaboni leping ja ELi spordipoliitika”, mille tellijaks on Euroopa Parlament³.

Nõupidamisel liikmesriikidega tuli esile suur üksmeel järgmiste teemade esmatähtsuse osas ELi sporditeemalises tegevuskavas: tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamine; dopinguvastane võitlus; haridus ja treenimine; vabatahtlik tegevus ja mittetulunduslikud spordiorganisatsioonid; sotsiaalne kaasatus spordis ja spordi kaudu, puuetega inimeste sportimine, sooline võrdõiguslikkus spordis; massispordi jätkusuutlik rahastamine ning hea juhtimistava.

Lisaks nimetatud teemadele tõstatati valitsusvälises spordisektoris järgmised teemad: spordis osalemise tasemed, sportimise ja kehalise aktiivsuse võimalused kõikidel haridustasanditel, vabatahtliku tegevuse tunnustamine, võitlus vägivalda ja diskrimineerimisega; püsiv rahastamine ning vajadus toetada võrgustikke ja heade kogemuste vahetamist Euroopa Liidu tasandil.

1.2. Euroopa Liidu lisaväärtus spordi alal

Komisjon austab spordi juhtimisstruktuuride sõltumatust kui üht spordikorralduse alustala. Komisjon austab liikmesriikide pädevust selles valdkonnas koos subsidiaarsuse põhimõttega. Spordialase valge raamatu elluviimine on kinnitanud, et paljudes valdkondades loob Euroopa Liidu tasandil tegutsemine olulist lisaväärtust.

ELi tegevus on suunatud liikmesriikide tegevuse toetamisele ja täiendamisele, seal kus vaja, et võidelda spordiüritustega kaasneva vägivalda ja ükskõiksusega ning et aidata kaasa sellele, et Euroopa Liidu spordisektori kohta oleks saada võrreldavaid andmeid, mis oleksid aluseks poliitiliste otsuste tegemisel. ELi tasandi meetmetest võib olla abi ka Euroopa spordi riikidevaheliste ülesannete lahendamisel, nagu näiteks koordineeritud tegevus dopingu, pettuste ja kokkulepitud tulemustega seotud probleemide lahendamisel ning spordiagentide tegevuse suhtes.

ELi meetmetega aidatakse saavutada ka strateegia Euroopa 2020 üldisi eesmärke, nagu tööhõive ja liikuvuse parandamine, eelkõige meetmetega, mis edendavad sotsiaalset kaasatust spordis ja spordi kaudu, haridust ja treenimist (sealhulgas Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku kaudu), ning kehalist tegevust käsitlevate Euroopa suunistega.

Kõikides selles teatises käsitletud valdkondades võivad Euroopa Liidu meetmed aidata kaasa sellise aluse loomisele, mille kaudu saab edendada spordi sidusrühmade mõtte- ja arvamusevahetusi, vahetada kasulikke kogemusi ja propageerida Euroopas koostööd spordi alal. Ühtlasi annab EL oma panuse ELi õiguse alaste teadmiste levitamisele spordivaldkonnas, millega tagatakse suurem õiguskindlus Euroopa spordis.

Praegu toetab komisjon spordialaseid projekte ja koostöövõrke erialaste stimuleerivate meetmete kaudu, nagu näiteks ettevalmistavad meetmed spordivaldkonnas, või muude olemasolevate tegevuskavade kaudu eri valdkondades. Sellised on näiteks elukestev õpe, rahvatervis, noorus, kodakondsus, teaduslik ja tehniline areng, sotsiaalne kaasatus, rassismivastane võitlus, keskkonnakaitse ja muu.

---

² Avaliku arutelu tulemused on avaldatud järgmisel veebilehel: http://ec.europa.eu/sport/library/doc/a/100726_online_consultation_report.pdf

³ <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?language=en&file=32471>

Kuna käesolevas teatises sõnastatud toimingute toetamiseks võetavate stimuleerivate meetmete jätkamise kohta peetakse arutelusid seoses järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamisega, hakatakse lähiperspektiivis käesolevas dokumendis esitatud ettepanekute toetuseks korraldama ettevalmistavaid meetmeid ja vastavaid spordialaseid üritusi.

2. SPORDI OSA ÜHISKONNAS

Spordil on head võimalused aidata kaasa arukale, jätkusuutlikule ja kaasavale majanduskasvule ning uute töökohtade loomisele, sest sport suurendab sotsiaalset kaasatust, avaldab positiivset mõju haridusele, koolitusele ning rahvatervisele. Sportimine aitab pidurdada sotsiaalkindlustus- ja tervishoiukulude suurenemist, kuna sportimine parandab tervislikku seisundit ja suurendab inimeste tööviljakust ning tagab seega vanemaealistele parema elukvaliteedi. See suurendab sidusust ühiskonnas ja kaotab sotsiaalseid tõkkeid ning parandab haridusele ja koolitusele avalduva mõju kaudu elanikkonna tööhõivet. Vabatahtlik tegevus spordis aitab suurendada tööhõivet, sotsiaalset kaasatust, kodanike osalust ja seda eelkõige noorte seas. Kuid spordil on kokkupuuteid ka ohtudega, nagu vägivald, doping ja sallimatus, mille eest tuleb sportlasi, eelkõige noorsportlasi ja kodanikke kaitsta.

2.1. Doping vastu võitlemine

Doping jääb edaspidigi spordile suureks ohuks. Harrastussportlaste dopingukasutus põhjustab tõsiseid rahvatervise probleeme ja see nõuab ennetavate meetmete võtmist, sealhulgas ka spordikeskustes. Dopingualane ennetustöö ja dopinguga seotud karistused jäävad liikmesriikide ja spordiorganisatsioonide õlule. Komisjon toetab võitlust dopinguga vastu ning tunnustab ülemaailmse dopinguvastase agentuuri (WADA), riiklike dopinguvastaste organisatsioonide, tunnustatud dopingulaborite, Euroopa Nõukogu ja UNESCO tähtsat osa selles. Komisjon innustab moodustama riiklikke iseseisvaid dopinguvastaseid organisatsioone. Komisjon julgustab liikmesriike koostama riiklikke dopinguvastaseid tegevuskavasid, et tagada kõikide asjaomaste osalejate tegevuse koordineerimine, ning neid omavahel jagama.

Paljud sidusrühmad soovivad ELi aktiivsemat sekkumist dopinguvastasesse võitlusesse, näiteks Euroopa Nõukogu dopinguvastase leppega liitumise kaudu, sellises ulatuses, nagu liidu pädevus selles valdkonnas seda võimaldab. Tuleks hinnata Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 165 liidule antud pädevuse mõju seoses ELi esindusega WADA juhtimisstruktuurides.

Komisjon rõhutab, et dopinguvastased eeskirjad ja tavad peavad olema vastavuses ELi õigusaktidega, et austataks selliseid põhiõigusi ja põhimõtteid nagu eraelu ja perekonnaelu kaitse, isikuandmete kaitse, süütuse eeldus ja õiglane kohtumõistmine. Igasugune selliste vabaduste ja õiguste piiramine peab toimuma kooskõlas õigusaktidega ja seejuures tuleb austada nimetatud õigusi ja proportsionaalsuse põhimõtet.

Komisjon innustab ELi liikmesriike jätkama suunda kriminaalõiguse sätete kohaldamisel organiseeritud müügivõrgu kaudu dopinguvastaste levitamise suhtes ning praeguste sätete karmistamisel.

2.2. Haridus, treening ja spordikvalifikatsioonid

Väikeste kulutustega saab suurendada spordile ja kehalisele aktiivsusele pühendatud aega nii õppekavades kui ka väljaspool õppekava. Mitmes liikmesriigis jätab siiski soovida nii

kehalise kasvatuse ainekava kui ka õpetajate tase. Spordi- ja haridusasutuste vaheline koostöö toob mõlemale osapoolele kasu ja kõrgkoolid peaksid seda toetama.

Arvestades Euroopa Ülemkogu 2008. aastal tehtud üleskutset seoses kaheasuunalise karjääriga⁴, rõhutab komisjon, kui tähtis on tagada noortele tippportlastele võimalus saada hea haridus lisaks sporditreeningutele. Noored sportlased, eelkõige need, kes tulevad Euroopasse treenima ja võistlema kolmandatest riikidest, on eriti haavatavad ja seisavad silmitsi mitmete ohtudega. Sportlaste treenimiskeskuste ja töötajaskonna tase peab olema piisavalt kõrge, et tagada sportlaste kõlbeline ja haridusalane areng ning kaitsta nende kutsehuve.

Liikmesriigid ja spordiliikumise ajaosalised mõistavad, et spordis on vaja parema kvalifikatsiooniga töötajaid. Kõrge professionaalne tase ja lai spordialade valik koos ELi sisese suurenenud liikuvusega rõhutavad vajadust lisada liikmesriikide kvalifikatsioonisüsteemidesse spordialaseid kvalifikatsioone, mis annaks võimaluse saada kasu ka Euroopa kvalifikatsiooniraamistikust. On vaja suuremat selgust nii vabatahtlike omandatud kvalifikatsiooni kui ka spordielukutsete kvalifikatsiooninõuete valideerimise ja tunnustamise osas.

2.3. Vägivalla ja sallimatuse ennetamine ja ärahoidmine

Pealtvaatajate vägivald ja korratused on endiselt kogu Euroopas esinev nähtus ja selle vastu võitlemiseks tuleb Euroopas välja töötada eesmärgikindel tegevuskava ja meetmed, mis aitaksid kaasnevaid ohte vähendada. ELi meetmed koostöös nõukoguga on seni piirdunud vaid vaatajate ohutuse tagamisega rahvusvaheliste jalgpalliürituste turvamise teel. On vaja laiahaardelisemat tegevuskava, mis hõlmaks ka muid spordialasid, oleks suunatud ennetustegevusele ja õiguskaitsele, ning selleks on vaja suuremat koostööd asjaomaste sidusrühmadega, nagu näiteks politsei, kohtuorganid, spordiorganisatsioonid, spordisõprade ühendused ja riigiasutused

Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti hiljutine aruanne⁵ näitab, et rassivaen, võõraviha ja muud sallimatuse vormid on jätkuvalt Euroopa spordi probleemid ja seda ka harrastussportlastega seoses. Liikmesriikidel soovitatakse täies ulatuses üle võtta nõukogu raamotsus 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega ning toetada selliste nähtuste vastu võitlemise meetmeid.

2.4. Tervise edendamine spordi kaudu

Kehaline aktiivsus on tänapäeva ühiskonnas üks tähtsamaid tervise mõjureid ning see võib anda suure panuse ülekaalulisuse ja rasvumise vähendamiseks ja paljude tõsiste haiguste ennetamiseks. Spordil on tähtis koht kõikides üldistes meetmetes, mille eesmärk on kehalise aktiivsuse suurendamine. 2008. aastal kinnitasid ELi spordivaldkonna ministrid mitteametlikult Euroopa Liidu kehalise tegevuse suunised, milles on esitatud soovitused ja meetmed, mida võib kasutada ELi, liikmesriikide ja kohalikul tasandil, et aidata inimestel oma igapäevaelus suurendada kehalise aktiivsuse osa. Mitu liikmesriiki on kasutanud neid suuniseid oma riiklike meetmete alusena.

---

⁴ Euroopa Ülemkogu avaldus spordi kohta, detsember 2008.

⁵ Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: comparative overview of the situation in the European Union (2010): http://fra.europa.eu/fraWebsite/home/home_en.htm

Tervis ja kehaline aktiivsus on nii tihedalt seotud, et kehalise aktiivsuse suurendamine on üks sõlmküsimusi 2007. aasta valges raamatus „Toitumise, ülekaalulisuse ja rasvumisega seotud terviseküsimustega tegelemise Euroopa strateegia”⁶. Selle strateegia elluviimiseks on mitu liikmesriiki näidanud üles soovi investeerida kehalisse aktiivsusesse kui tervise edendajasse ja mitu organisatsiooni on asunud täitma projekte, millega edendatakse kehakultuuri kui tervise tugevdajat.

Liikmesriigiti on kehalises aktiivsuses ja avalikes meetmetes suuri erinevusi ning paljusid valdkondi, nagu sporti, tervist, haridust, transport, linnaplaneerimist, üldist ohutust ja töökeskkonda hõlmava kehalise aktiivsuse tervistava mõju mõistmisega on veel suuri probleeme. Kehalist aktiivsust tuleks liikmesriikide haridussüsteemis rohkem propageerida juba varasest noorusest peale. Kehalist aktiivsust käsitlevate riiklike suuniste kavandamisel ja rakendamisel saadud väärtuslike kogemuste vahetamine riikide vahel loob ELi tasandil märgatavat lisaväärtust ja seda tuleks edendada.

2.5. Sotsiaalne kaasamine spordis ja spordi abil

Puuetega inimestel on teistega võrdväärne õigus spordiüritustel osaleda. EL ja liikmesriigid on allkirjastanud ÜRO puuetega inimeste õiguste leppe, seega ka selles sõnastatud kohustuse õiguste jõustamiseks vajalike meetmete võtmise kohta. On oluline, et tagataks täielikult leppes sätestatu.

Mitmel spordialal on naised vähem esindatud. Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegiat 2010–2015 silmas pidades soovib komisjon spordialases tegevuses arvesse võtta võrdõiguslikkuse küsimusi.

Spordi kaudu saavad sisserändajad ja ühiskond positiivselt suhestuda, tugevdada lõimumist ja kultuuridevahelist suhtlust. Üha enam kasutatakse sporti sisserändajatele ettenähtud tegevuskavades, kuid riigiti on selles suuri erinevusi. Sport annab ka võimaluse sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks vähemuste ja muude haavatavate või ebasoodsamas seisundis olevate rühmade kaasamise teel ja aitab luua üksteisemõistmist rühmituste ja kogukondade vahel, sealhulgas ka endistes konfliktipiirkondades.

SPORDI OSA ÜHISKONNAS

Dopingu vastu võitlemine

- *Komisjon:* Kavandab läbirääkimiste pidamise juhendi ELi ühinemiseks Euroopa Nõukogu dopinguvastase leppega.
- *Komisjon:* Uurib, milline tee on kõige sobivam, et karmistada meetmeid organiseeritud müügivõrgu kaudu dopinguvastaste levitamise vastu, sealhulgas võimaluse korral kriminaalõiguse abil.
- *Komisjon:* Toetab riikidevahelisi dopinguvastaseid võrke, sealhulgas ennetusmeetmete võrke, mis on suunatud harrastussportlastele, massisportlastele ja kehakultuuri harrastajatele.

⁶ KOM(2007) 279 (lõplik), 30.5.2007.

Haridus, treening ja spordikvalifikatsioonid

- *Komisjon:* Toetab uuenduslikke algatusi elukestva õppe kavas, mis on seotud kehalise aktiivsusega koolis.
- *Komisjon ja liikmesriigid:* Töötavad välja üleeuroopalised suunised sporditreeningute ja üldhariduse ühendamiseks (kahesuunaline karjäär).
- *Komisjon ja liikmesriigid:* Toetavad spordialaste kvalifikatsioonide lisamist Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku rakendamisel. Sellega seoses tuleks edendada sellise vabahariduse ja huvihariduse valideerimist, mida omandatakse ka vabatahtliku spordialase tegevuse käigus.

Vägivalla ja sallimatuse ennetamine ja ärahoidmine

- *Komisjon ja liikmesriigid:* Töötavad välja rahvusvaheliste spordiürituste ohutusnõuded vaatajaskonna vägivalla ohjamiseks ja viivad ellu turvameetmeid, sealhulgas politseinike üleeuroopaliste koolituste korraldamine ja politseinike võrdleva hinnangu projektid.
- *Komisjon:* Toetab rassivaenu, võõraviha ja seksuaalvähemuste sallimatuse ning muu taolise sallimatuse ilmingute tõrjumist spordis.

Tervise edendamine spordi kaudu

- *Komisjon ja liikmesriigid:* Jätkavad Euroopa Liidu kehalise tegevuse suuniste alusel edasist tööd riiklike juhendite koostamisel, sealhulgas protsessi koordineerides ja läbi vaadates ning kaaludes võimalust teha ettepanek nõukogu soovitusel koostamiseks sellel alal.
- *Komisjon:* Toetab riikidevahelisi projekte ja koostöövõrke, mille eesmärk on tugevdada tervist kehalise aktiivsuse kaudu.

Sotsiaalne kaasamine spordis ja spordi abil

- *Komisjon ja liikmesriigid:* Puuetega inimesi käsitlev Euroopa strateegia alusel arendavad ja propageerivad standardeid spordi, puhkuse ja vabaaja ürituste ning organisatsioonide kättesaadavuse suurendamiseks.
- *Komisjon ja liikmesriigid:* Edendavad puuetega inimeste osalemist Euroopa spordiüritustel ning puuetega inimestele ürituste korraldamist, eelkõige riikidevaheliste projektide ja koostöövõrkude toetamise kaudu. Seejuures toetavad uuringuid puuetega inimestele ettenähtud spordivahendite alal.
- *Komisjon:* Toetab riikidevahelisi tegevuskavasid, mille eesmärk on edendada naiste juurdepääsu juhtivatele kohtadele spordis ja parandada ebasoodsas olukorras olevate naiste võimalusi sportida. Sellega seoses lisatakse sport juhtival kohal olevate naiste andmebaasi ja koostöövõrku.
- *Komisjon:* Toetab riikidevahelisi tegevuskavasid, mille eesmärk on haavatavate ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade lõimumise edendamine ja vastavate kogemuste vahetamine.

3. SPORDI MAJANDUSLIK TAHK

Sport kujutab endast suurt ja kiiresti arenevat majandusharu ja annab märgatava panuse töökohtade arvu suurenemisse ja majanduskasvu, lisaväärtuse loomisesse ja tööhõive parandamisesse, suurendades kasvutempot üle keskmise. Ligikaudu 2 % sisemajanduse kogutoodangust kogu maailmas luuakse spordisektoris⁷. Suured spordisündmused ja võistlused annavad häid võimalusi turismi arendamiseks Euroopas. Seega annab sport panuse strateegiasse Euroopa 2020. Tõenditel põhinevaks poliitika kujundamiseks on vaja võrreldavaid andmeid. Vaatamata spordi majanduslikule tähtsusele on enamiku spordiürituste korraldajad mittetulunduslikud vabatahtlikud struktuurid. Selliste struktuuride jätkusuutlik rahastamine võib olla probleemne küsimus ning sellega seoses tuleks elukutselise ja harrastusspordi ühist vastutust tugevdada.

3.1. Tõenditel põhinev poliitika kujundamine spordi vallas

Lissaboni lepingu spordialaste sätete rakendamispoliitika väljatöötamiseks on vaja tõenditel põhinevat kindlat alust, sealhulgas kogu ELi võrreldavaid andmeid spordi majanduslike ja sotsiaalsete tahkude kohta. Komisjon aitab teha koostööd ELi tasandil spordi majandusliku osa määramiseks spordi satelliitarvepidamise abil.⁸ Spordi kohta parema teabe saamiseks tuleks teha paremat koostööd ja kaasata teadlasi, sporditööstust, spordiliikumist ning liikmesriikide ja Euroopa ametiasutusi.

3.2. Spordi jätkusuutlik rahastamine

Intellektuaalse omandi õiguste kasutamine spordivaldkonnas, nagu spordiürituste ülekandeõiguste müük ja turundamine, annab suure osa professionaalse spordi sissetulekust. Elukutselisest spordist saadud tulust osa jagatakse spordi madalamatele astmetele.

Komisjon on seisukohal, et selliste tuluallikate tõhus kaitse kooskõlas ELi konkurentsioiguse ja siseturu eeskirjadega on tähtis Euroopa sporditegevuse sõltumatu rahastamise tagamiseks. Spordi meediaõiguste litsentseerimine peab olema kooskõlas turgudel valitseva nõudluse ja kultuurielistustega ning tagama siseturu konkurentsioiguse järgimise.

Meediaõiguste kollektiivne müük on finantsstabiilsuse ja ümberjagamise mehhanismi hea näide spordis. Meediaõiguste kollektiivne müük iseenesest aga piirab konkurentsi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 tähenduses. Kuid kollektiivsel müügil võib olla selliseid eeliseid, mis kaaluvad halvad mõjud üles. Seega võib kollektiivne müük täita Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohase erandi kehtestamise nõudeid. Komisjon soovib spordiorganisatsioonidel luua meediaõiguste kollektiivse müügi mehhanismid, et tagada tulu piisav ümberjagamine täies vastavuses ELi konkurentsioigusega, säilitades avalikkuse teabesaamise õiguse.

Hasartmängud (sealhulgas spordi kihlveod ja loteriid), mida korraldavad eraisikud või riik otseselt või kaudselt, annavad panuse spordi rahastamisse kõikides ELi liikmesriikides. Sellise rahastamise hulka võivad kuuluda rahastamissidemed riiklikult korraldatavate loteriide

⁷ Maailma majandusfoorum, Davos, 2009.

⁸ Satelliitarvepidamine on statistiline viis teatava valdkonna majandusliku osatähtsuse määramiseks rahvamajanduses (käesoleval juhul spordi valdkonnas). Spordi satelliitarvepidamine sõelub rahvamajandusest spordiga seotud toimingud selle kaudu spordiga seotud lisaväärtuse määramiseks.

ja spordiliikumise vahel, maksud, millega võidakse omakorda korraldada spordi rahastamist, teatavate õiguste kasutamine ning sponsorlus.

Spordi sidusrühmad tajuvad probleeme spordi jätkuvas rahastamises hasartmängust laekuva tuluga. Kui edaspidi käsitletakse hasartmänguteenuste pakkumist siseturul, tuleks võtta arvesse üleskutseid tagada spordi jätkusuutlik rahastamine era- ja avaõiguslikest allikatest ning spordi rahastamise püsivus. Liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad intellektuaalse omandi õigust ja hasartmänge, on erinevad, eelkõige õigusaktid spordivõistluste korraldajate omandiõiguste ulatuse kohta nende korraldatud ürituste puhul, ning kujutise õiguste kohta spordis.

Selliste küsimuste paremaks mõistmiseks on komisjon algatanud ELis uurimuse massispordi rahastamisest. Uurimusega tuleks teha kindlaks, milline on massispordi rahastamisel erinevate rahastamisallikate osa: nagu näiteks avaõiguslike toetuste (riigi, piirkondlikud ja kohalikud), kodumajapidamiste, vabatahtliku tegevuse, sponsorluse, meediatulu ja hasartmänguteenuste osutamise kaudu saadava tulu osa. Uurimuse tulemuste põhjal saab teha otsuseid, kas selles valdkonnas on vaja meetmeid võtta ja milliseid.

3.3. ELi riigiabieskirjade kohaldamine spordi puhul

Kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides rahastatakse sporti mitmest avaõiguslikust allikast. Mõned meetmed, mis langevad vähese tähtsusega abi määruse reguleerimisalasse, võivad jääda välja ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 reguleerimisalast. Kui kõnealuses artiklis sätestatud tingimused on täidetud, ei ole riigiabi kooskõlas ELi õigusega, välja arvatud juhul, kui saab kohaldada ELi toimimise lepingu artiklis 107 sätestatud erandeid. Kuigi spordisektorile antav riigiabi ei ole üldise grupierandi määrusega hõlmatud, võivad mõned selle määruse sätted olla siiski kohaldatavad spordisektorile antava riigiabi suhtes, mistõttu võib seda pidada kooskõlas olevaks ja puudub vajadus eelnevalt komisjoni teavitada. Muudel juhtudel tuleb abikavatsusest eelnevalt komisjonile teatada vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikele 3 ja abi võib anda pärast seda, kui komisjonilt on tulnud soodne otsus. Spordisektorile antava riigiabi kohta on tehtud vaid üksikuid otsuseid ning nagu muudegi samas olukorras olevate valdkondade puhul, on sidusrühmad korduvalt palunud lisaselgitusi infrastruktuuri ja spordiorganisatsioonide rahastamise kohta.

3.4. Piirkondlik areng ja tööhõive

ELi rahastamisallikaid võiks kasutada jätkusuutlike spordistruktuuride toetuseks korraldatavate projektide ja ürituste rahastamiseks. Nii näiteks võiks tõukefondidest toetada investeringuid kooskõlas rakenduskavade prioriteetidega, et saada täit kasu spordist kui kohaliku ja piirkondliku arengu vahendist linnakeskkonna elavdamisel, maaelu arendamisel, tööhõive suurendamisel, töökohtade loomisel ja tööturu lõimimisel. Piirkondlikel sidusrühmadel (maakondades ja piirkondades) on suur tähtsus spordiliikumise rahastamisel, spordi kättesaadavamaks muutmisel ning neid tuleks rohkem kaasata ELi tasandi aruteludesse.

SPORDI MAJANDUSLIK TAHK

Tõenditel põhinev poliitika kujundamine spordi vallas

- *Komisjon ja liikmesriigid:* Koostavad satelliitarvepidamise spordi kohta kooskõlas Euroopas heakskiidetud määratlusega.

- *Komisjon:* Toetab ülikoolide võrku, et edendada uuenduslikku ja tõenditel põhinevat spordipoliitikat.
- *Komisjon:* Uurib võimalusi rajada ELis spordi järelevalve funktsioon eesmärgiga uurida suundumusi, koguda andmeid, tõlgendada statistilisi andmeid, aidata kaasa uurimistöole, ülevaadete koostamisele ja teabevahetusele.

Spordi jätkusuutlik rahastamine

- *Komisjon:* Tagab, et digitaalse tegevuskava elluviimisel võetaks arvesse intellektuaalomandi õigusi, mis võivad tekkida seoses spordisündmuste edastamisega.
- *Komisjon:* Käivitab uurimuse spordiorganisaatorite õiguste ja kujutise kasutusõiguste kohta spordivaldkonnas ELi õiguse põhjal.
- *Komisjon ja liikmesriigid:* Uurivad koos spordiliikumisega viise, kuidas tugevdada finantssolidaarsuse mehhanisme spordis ja täies ulatuses täita ELi konkurentsioiguse eeskirju.
- *Komisjon ja liikmesriigid:* ELi massispordi rahastamise alase uuringu põhjal töötavad läbi parimad kogemused spordi läbipaistva ja jätkusuutliku rahastamise kohta.

ELi riigiabieskirjade kohaldamine spordi puhul

- *Komisjon:* Teeb riigiabi õigusaktide kohaldamise järelevalvet spordivaldkonnas ning kaalub võimalusi anda suuniseid, kui spordiga seotud riigiabi juhtude arv suureneb.

Piirkondlik areng ja koostöö

- *Komisjon ja liikmesriigid:* Kasutavad täies ulatuses Euroopa Regionaalarengu Fondi võimalusi, et toetada spordistruktuure ning jätkusuutlikku sportimist ja kehalist tegevust välisõhus kui kohaliku ja maaelu arendamise vahendit, ning Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid, et suurendada tööhõivet spordivaldkonnas ja parandada seal töötavate inimeste oskusi.

4. SPORDI KORRALDUS

4.1. Hea juhtimistava edendamine spordis

Hea juhtimistava spordis on spordiorganisatsioonide iseseisvuse ja eneseregulatsiooni tingimus. Kuna ei ole võimalik sõnastada Euroopa spordi juhtimiseks ainuühte mudelit kõikide alade ja erinevate riikide jaoks, on komisjon seisukohal, et Euroopa tasandil toetub spordi juhtimine vastastikusel seoses olevatele põhimõtetele, nagu iseseisvus õigusaktide piires, demokraatia, otsuste tegemise läbipaistvus, vastutustundlikkus ja huvitatud sidusrühmade ulatuslik kaasamine. Hea juhtimistava spordis on spordi ees seisvate ja ELi õigusraamistikuga seotud ülesannete lahendamise eeltingimus.

4.2. Spordi eripära

Spordi eripära, õiguslikku mõistet, mille on loonud Euroopa Kohus, mida on Euroopa Liidu institutsioonides juba võetud arvesse mitmel puhul ning mida on üksikasjalikult käsitletud ka spordialases valges raamatus ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumentis, tunnustatakse nüüd ka ELi toimimise lepingu artiklis 165. Sellega on hõlmatud kõik näitajad, mis spordi eripära väljendavad, nagu võistlejate omavaheline sõltuvus ja lahtiste võistluste püramiiditaoline struktuur. Spordi eripära mõistet võetakse arvesse, kui hinnatakse, kas spordi eeskirjad on kooskõlas ELi õiguses sätestatud nõuetega (põhiõigused, vaba liikumine, diskrimineerimise keeld, konkurents jne).

Sportimise eeskirjad käsitlevad tavaliselt spordivõistluste korraldamist ja korralikku käitumist sellega seoses. Selle eest vastutavad spordiorganisatsioonid ja seejuures tuleb täita ELi õigust. Et hinnata sportimise eeskirjade vastavust ELi õigusele, uurib komisjon eeskirjades sätestatud eesmärkide seaduslikkust, seda, kas eesmärkide täitmisega seoses ei teki sisemist piiravat mõju ning kas selline mõju on eesmärkidega võrreldes mõõdukooskõlaline. Seaduslikud eesmärgid, mida spordiorganisatsioonid järgivad, võivad näiteks olla seotud aususega spordivõistlustel, tulemuste määramatusega, sportlaste tervise kaitsmisega, noorte sportlaste värbamise ja treenimisega, spordiklubide ja võistkondade rahastamise püsivusega ning spordialadel ühtselt ja eesmärgikindlalt harjutamisega (nn mängureeglid).

Spordi sidusrühmadega peetavas arutelus püüdleb komisjon jätkuvalt selle poole, et selgitada alade kaupa ELi õiguse ja spordialaeeskirjade seost harrastus- ja elukutselises spordis. Vastavalt liikmesriikide ja arutluse all oleva ala sidusrühmade soovidele on komisjon võtnud kohustuse toetada spordi eripära mõiste asjakohast tõlgendamist ning jätkab selles osas juhiste andmist. Seoses ELi konkurentsiseadusega jätkab komisjon määrusega (EÜ) nr 1/2003 ettenähtud menetluse kohaldamist.

4.3. Vaba liikumine ja sportlaste kodakondsus

Spordi organiseerimine riiklikul alusel on Euroopas tavapärane. ELi toimimise lepingus on keelatud diskrimineerimine kodakondsuse alusel ja rõhutatakse töötajate vaba liikumise põhimõtet, kuid Euroopa Kohtus langetatud otsustega on võetud arvesse teatavate spordi eripära iseloomustavate joonte säilitamise vajadust; sellistes kohtuotsustes on käsitletud liikmesriikide koondiste koosseisusid ja võistkonnaspordi puhul tähtaegu mängijate ülemineku eeskirjades.

Elukutseliste spordis kasutust leidvad eeskirjad, mille sisuks on otseselt diskrimineerimine (näiteks sportlaste kodakondsusega seotud kvoodid), ei ole kooskõlas ELi õigusega. Samas aga eeskirju, milles on kaudset diskrimineerimist (näiteks kohapeal treeninud sportlaste kvoodid) või millega takistatakse töötajate vaba liikumist (noorte sportlaste värbamise ja treenimise hüvitamine), võidakse pidada kooskõlas olevaks, kui eesmärk on õiguspärane ning eeskirjad eesmärgi saavutamiseks vajalikud ja mõõdukooskõlalised.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 45 järgi kohaldatakse vaba liikumise sätteid üksnes töötajate ja elukutseliste sportlaste majandustegevuse raames. Vaba liikumise eeskirjad kehtivad ka harrastussportlaste kohta, sest komisjon on seisukohal, et ELi toimimise lepingu artiklitest 18, 21 ja 165 nende koosmõjus järeldub Euroopa Liidu üldine põhimõte, mis keelab igasuguse diskrimineerimise kodakondsuse alusel, ning seda kohaldatakse ka spordi puhul kõikide Euroopa Liidu kodanike suhtes, kes kasutavad vaba liikumise õigust, sealhulgas ka harrastussportlaste suhtes.

Komisjon on käivitanud uuringu, et hinnata, milline mõju on spordialadele ELi toimimise lepingu sätetel, millega on keelatud diskrimineerimine kodakondsuse alusel. Vaba liikumise kohta on antud juhised komisjoni talituste töödokumendis, mis on lisatud käesolevale teatisele. Lisaks võib juhiseid leida komisjoni teatisest „Töötajate vaba liikumine – õiguste tagamine ja olulisemad muutused”, mis on vastu võetud 13. juulil 2010. aastal⁹.

4.4. Ülemineku eeskirjad ja spordiagentide tegevus

Pärast arutelu komisjoniga 2001. aastal seoses kartellivastase juhtumiga lisati FIFA mängijate üleminekut ja seisundit käsitlevasse määrustikku uusi sätteid. Mängijate üleminekust sai korduvalt üldsuse tähelepanu objekt seoses kahtlustega toimingute õiguspärasuses ja asjaomaste rahavoogude selguses. Komisjon on seisukohal, et on aeg anda üldhinnang ülemineku eeskirjadele Euroopa elukutselises spordis.

2009. aastal komisjoni nimel spordiagentide kohta tehtud sõltumatus uurimuses on esitatud ülevaade spordiagentide tegevusest ELis. Peamised probleemid, mis ilmsid, on kõlbelised, nagu rahastamisega seotud kuriteod ja noorte mängijate kasutamine, mis ohustavad spordivõistluste ausust ja spordiga seotud inimeste väärikust. Uurimus tõi välja ka erinevused selles osas, kuidas Euroopa riigiasutustes ja eraõiguslikus sektoris on reguleeritud spordiagentide tegevus.

4.5. Spordivõistluste ausus

Võistkonnaspordis on klubide litsentseerimine hea vahend võistluste aususe tagamisel. Litsentseerimine on tõhus ka hea juhtimistava ja rahastamise püsivuse edendamisel. Komisjon soovib võtta vastu meetmed, mille eesmärk on edendada Euroopa jalgpalli ausat rahastamist ning juhib tähelepanu sellele, et meetmed peavad olema kooskõlas siseturu ja konkurentsi eeskirjadega.

Võistluste tulemuste kohta tehtud kokkulepped on kõlbeliselt väärad ja rikuvad spordi usaldusväärsust. See on korruptsioon ja kuulub kriminaalõiguse valdkonda, vaatamata sellele, kas kokkulepped on tehtud kihlvedude või sporditulemuste mõjutamiseks. Kokkulepitud tulemuste ja ebaseaduslike kihlvedudega on seotud rahvusvahelised kuritegelikud võrgud. Kuna sport on populaarne kogu maailmas ja kihlvedude alane tegevus rahvusvaheline, ulatuvad probleemid sageli kaugemale riigiasutuste volitustest. Spordi sidusrühmad on tegelnud nii era- kui ka avalike kihlveokorraldajatega, et töötada välja varase hoiatuse süsteeme ja õppekavasid ning saavutanud erinevaid tulemusi. Komisjon hakkab tegema koostööd Euroopa Nõukoguga, et uurida, mis tegurid võiksid aidata tõhusamalt lahendada kokkulepitud tulemuste probleemi liikmesriigi, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil. Spordi aususe küsimustega hakatakse tegelema ka komisjoni eelseisval nõupidamisel ELi hasartmänguteenuste pakkujatega.

4.6. Sotsiaalne dialoog Euroopa spordisektoris

Sotsiaalne dialoog on Euroopa sotsiaalmudeli alustala ning see annab tööandjatele, sportlastele ja spordiala töötajatele võimaluse ELi õiguslikus ja institutsionaalses üldraamistikus kujundada sõltumatu arutelu abil spordivaldkonna suhteid. 2008. aastal asutati Euroopa sotsiaalse dialoogi komitee elukutselise jalgpalli valdkonnas. Komitee on saavutanud edu jalgpallurite töölepingute kohta miinimumnõuete koostamisel.

---

⁹ KOM(2010) 373.

Veel mitu Euroopa potentsiaalset sotsiaalpartneri organisatsiooni on avaldanud soovi luua sotsiaaldialoogi komitee nii kogu spordivaldkonna kui ka vabaajaspordi jaoks. Komisjon toetab sellist arengut ja kutsub sotsiaalpartnereid üles tugevdama oma esindatust ELi tasandil. Komisjonil on kavas pakkuda välja katsejärg, et hõlbustada dialoogi alustamist.

SPORDI KORRALDUS
<i>Hea juhtimistava edendamine spordis</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisjon ja liikmesriigid:</i> Edendavad spordi juhtimise standardeid heade kogemuste vahetamise ja konkreetsete algatuste sihipärase toetamise kaudu.
<i>Spordi eripära</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisjon:</i> Annab abi ja juhiseid spordi eripära mõiste kohaldamise kohta valdkonniti.
<i>Vaba liikumine ja sportlaste kodakondsus</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisjon:</i> Koostab juhised selle kohta, kuidas ühitada ELi kodakondsuse alaseid sätteid ja eri spordialade võistluste korraldamist riigiti. • <i>Komisjon:</i> Hindab kodumaiseid sportlasi käsitlevatest eeskirjadest tulenevaid järeldusi võistkonnaspordi kohta 2012. aastal.
<i>Ülemineku eeskirjad ja spordiagentide tegevus</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisjon:</i> Algatab uuringu, milles vaadeldakse mängijate ülemineku majanduslikke ja õiguslikke tahke ning üleminekute mõju spordivõistlustele. Sellega seoses annab komisjon juhiseid mängijate ülemineku kohta võistkonnaspordis. • <i>Komisjon:</i> Korraldab konverentsi, kus uuritakse, milliseid võimalusi on ELi institutsioonidel ja spordiga seotud inimestel (liidud, ühingud, klubid, sportlased ja agendid) parandada olukorda spordiagentide tegevuse osas.
<i>Sotsiaalne dialoog Euroopa spordisektoris</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Komisjon:</i> Toetab tööturu osapooli ja spordiorganisatsioone nende soovis luua ELi tasandi sotsiaalne dialoog, mis hõlmaks kogu spordi- ja vabaajasektorit, ning arutada asjaomaseid uusi küsimusi, nagu näiteks lepinguline stabiilsus, haridus ja koolitus, tervis ja ohutus, alaealiste tööhõive ja töötingimused, spordiagentide roll või dopinguvastane võitlus.

5. KOOSTÖÖ KOLMANDATE RIIKIDE JA RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDEGA

Lissaboni lepinguga kutsutakse liitu ja liikmesriike üles edendama spordialast koostööd kolmandate riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega. Seoses sporditegevuse organiseerimisega mandrite kaupa ning laienemise osas valitseva üksmeelega tuleks pidada esmatähtsaks koostööd Euroopa kolmandate riikidega, eelkõige kandidaatriikide ja tulevaste võimalike kandidaatriikidega, ning Euroopa Nõukoguga.

KOOSTÖÖ KOLMANDATE RIIKIDE JA RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDEGA

- *Komisjon:* Määrab kolmandatele riikidele, eelkõige kandidaatriikidele ja tulevastele võimalikele kandidaatriikidele, ning Euroopa Nõukogule suunatud spordialase rahvusvahelise koostöö eesmärgid.

6. JÄRELDUS

Komisjon on seisukohal, et spordivaldkonnas tehtud ettepanekute mitmekesisus viitab vajadusele jätkata mitteametlike koostööstruktuuride kaudu tööd liikmesriikides, et edaspidigi tagada kasulike kogemuste vahetamist ja tulemuste levitamist. Komisjon jätkab selliste spordialaste mitteametlike tööühmade toetamist, mille asutamist või mille tegevuse jätkamist liikmesriigid pooldavad ning mis jätkavad ettekannete esitamist Euroopa Liidu spordivaldkonna ministritele.

Euroopa Parlamenti ja nõukogu kutsutakse üles toetama käesolevas spordialases teatises tehtud ettepanekuid ning nimetama oma edaspidise tegevuse prioriteetsed valdkonnad.